

Foi'a besericésca si scolastica.

Organu alu provinciei metropolitane greco-catolice de Alb'a-Julia
si Fagarasiu.

Apare in 1 si 15 st. n. a fia-carei luni.

Abonamentele de cate 6 fl. v. a. pre anu se se adreseze
la tipografi'a seminariului gr. catolicu in Blasiu.

Manuscriptele si corespondintiele se se tramita francate
la redactiuni.

Anulu I.

Blasiu 1 Juniu 1888.

Nr. 17.

Partea besericésca.

Santulu Georgiu si Pascile.

Sub acestu titulu in Nr. 15 din 1. Maiu a. c. a „Fóiei besericesci“ „Partea scolastica“ unu domnu Dr. Paulu Tanco, din ocașiunea: că in anulu curinte ss. Pasci au cadiutu dupa st. Georgiu, ese in publicu cu unu articlu, in care — dupa cunoscițiile Dsale *calendarografice* — voiesce se arate: că acésta impregiurare „este o intemplare rara căci se intempla dupa mai multe generatiuni odata“ si apoi produce o formula de calculatiune dupa unu matematicu K. F. Gauss“ destulu de complicata pentru cei nedepriși cu de aceste, cu care voiesce a probá sustienerea sa si a aretá: cumcă ss. Pasci dupa st. Georgie au mai cadiutu in trecutu numai la anulu 1356 si in venitoriu voru cadé numai la anulu 2420.

Subsemnatulu, precepéndu-me incátva si eu la Chronologi'a pascale, nu dupa metod'a matematicului „Gauss“ ci dupa a lui „Joanu Damaschinu“ primita si aprobata in beseric'a nóstra; cu privire la caderea Pasciloru dupa st. Georgie, amu aflatu cu totulu alte rezultate, amu aflatu anume:

Că in periodulu de 532 ani — care resulta din multiplicarea cicluriloru solariu si lunariu intreolalta — si in care periodu, cele 35 litere pascali se peron-déza tóte intr'o ordine óre care, pentru cá in periodulu urmatoriu se repetiesca totu aceeași ordine; pascile dupa st. Georgiu, nu cadu numai odata si numai la coinciderea ciclului sol. 4 cu celu lun. 5, ci si la alte coincideri a cicluriloru amentite, si inca de 12 ori, anume:

De 8 ori cadu la liter'a pasc. A a XXXIV-a in

ordinea litereloru pascali, corespundietorie la 24 Aprilie, cu st. Georgie in Sambat'a mare; éra de 4 ori cadu la liter'a pasc. M a XXXV-a si cea finale in ordinea litereloru pascali, corespundietorie la 25 Aprilie, cu st. Georgie in Vinerea mare a Pasciloru.

Dupa metod'a de calculatiune a lui „Damaschinu“ amu aflatu: că in periodulu de 532 ani in care inca ne aflamu si care s'a inceputu cu anulu 1409 cu cicl. sol. 1 si lun. 1 si care se va incheiá cu anulu 1940 cu cicl. sol. 28 si lun. 19 au cadiutu Pascile dupa st. Georgie:

La anulu	liter. pascali.				
1451	M	= 25	April. cicl. sol. 15	lun. 5	cu st. Georg. Vin. mare.
1519	A	= 24	„ „	27 „ 16	„ Samb. „
1546	M	= 25	„ „	26 „ 5	„ Vin. „
1603	A	= 24	„ „	27 „ 5	„ Samb. „
1614	A	= 24	„ „	10 „ 16	„ Samb. „
1641	M	= 25	„ „	9 „ 5	„ Vin. „
1698	A	= 24	„ „	10 „ 5	„ Samb. „
1709	A	= 24	„ „	21 „ 16	„ Samb. „
1736	M	= 25	„ „	20 „ 5	„ Vin. „
1793	A	= 24	„ „	21 „ 5	„ Samb. „
1804	A	= 24	„ „	4 „ 16	„ Samb. „
1888	A	= 24	„ „	4 „ 5	„ Samb. „

Éra in periodulu urmatoriu de 532 ani, care se va incepe cu anulu 1941 cu cicl. sol. 1 si lun. 1 si se va incheiá la anulu 2472 cu cicl. sol. 28 si lun. 19 St. Pasci voru cadé dupa st. Georgie:

La anulu	liter. paschali				
1983	♁ = 25	April. cicl. sol.	15 lun.	5	cu st. Georg. Vin. mare.
2051	♁ = 24	"	"	27 " 16	" Samb. "
2078	♁ = 25	"	"	26 " 5	" Vin. "
2135	♁ = 24	"	"	27 " 5	" Samb. "
2146	♁ = 24	"	"	10 " 16	" Samb. "
2173	♁ = 25	"	"	9 " 5	" Vin. "
2230	♁ = 24	"	"	10 " 5	" Samb. "
2241	♁ = 24	"	"	21 " 16	" Samb. "
2268	♁ = 25	"	"	20 " 5	" Vin. "
2325	♁ = 24	"	"	21 " 5	" Samb. "
2336	♁ = 24	"	"	4 " 16	" Samb. "
2420	♁ = 24	"	"	4 " 5	" Samb. "

Deci dupa acésta aretare, calculatiunea dlui Dr. Paulu Tanco, cumcà „numai mosi-stramosii nostri au serbatoritu Pascile dupa st. Georgie si incà numai la anulu 1356 — si in venitoriu: numai stranepotii nostri, dupa ce se voru fi stinsu de pre faci'a pamentului 16 generatiuni viitoare, voru mai serbá Pascile dupa st. Georgie si inca numai la an 2420“ — nu stà; cetitoriulu o va aflá acést'a din decursulu aniloru mai susu infrati si se va convinge: cà nu se ceru generatiuni, ma mai de multe ori nici chiaru una generatiune nu trece, cá se nu se serbeze Pascile éراسi dupa st. Georgie.

Celu mai mare intervalu de ani intre o serbare si alta a Pasciloru dupa st. Georgie si care obvine numai la trecerea din unu periodu la altulu, adeca: intre ultim'a serbare din periodulu urmatoriu este de 95 ani, de es. dela an. cur. 1888 — care din intemplantare este ultimulu in periodulu in care ne aflam inca cu serbarea Pasciloru dupa st. Georgie — voru trece 95 ani pana se se mai serbeze Pascile dupa st. Georgie, si acést'a va fi in periodulu urmatoriu de 532 ani si anume la an. 1983, candu st. Georgie va cadé in Vinerea mare a Pasciloru, deci dara:

Nu stranepotii nostri din a 16-a generatiune a dl Dr. Paul Tanco voru ajunge acésta serbare (càci de acestia nici cà voru poté se fia nascuti pre atunci) ci chiaru din fiii nostri cari s'au nascutu in acestu anu potu inca se ajunga acést'a serbare; tóte celelalte serbari a Pasciloru dupa st. Georgie, in decursulu unui periodu de 532 ani, ocuru de multe ori dupa intervale de ani multu mai mici si anume: de cate 11, 27, 57, 68 si 84 ani. — atat'a am avutu de observatu la calculatiunea calendarografica a dl Dr. Paulu Tanco ¹⁾.

¹⁾ Totu in acestu obiectu amu primitu desluciri dela OD. Militonu Buzduganu, preotu archidieceasanu in Captalanu, si dela D. Carolu Stoic'a, teologu lugosianu in Timisiór'a, cari convinu in mare parte cu intimpinarea de mai susu. Red.

Cu acésta ocaziune — fiindu cà amu cetitu, cà „Orologiulu celu mare“ se tiparesce acolo in o alta editiune noua — mi-iau libertatea a atrage atentiunea Ven. Directiuni a tipografiei seminariale la impregiurarea: cà in editiunile Orologiului de pana aci, la tabelele aniloru si a numeriloru paschali, au intratu doue erori de tipariu forte mari, anume in editiunea I-a cu litere dela an. 1835, in tabel'a cu numerii paschali, in column'a in care coincide numerulu cicl. solaru 9 cu cicl. lunariu 7, s'au tiparitu Nrù XII candu acolo trebue se sté Nrù VII, càci acést'a este la ordine dupa Nrù VIII déasupr'a lui, si acésta eróre amu observatu: cà s'a perpetuatu in tóte editiunile de pana aci, fara se o fi coresu editoriulu.

Éras in editiunea a II-a dela 1869 a intratu una eróre si la tabela aniloru si anume la an. 1951 la care ciclulu lunariu 11 competinte acestui anu a remasu afara si s'a pusu 12 si cu acést'a, ciclulu lunariu a venitu stramutatu la toti anii urmatori in tabela, care nu se póte suferi fara alterarea intregi chronologie pascale, deci aceste erori se se coréga in editiunea ce se tiparesce de nou ¹⁾.

Ar' mai fi de doritu, cà in editiunea acést'a a Orologiului, titlurile rogatiuniloru si a cantariloru se se tiparésca cu rosiu dupa form'a altoru carti besericesci de pana aci, càci si acést'a adauge multu la eleganti'a cartei ²⁾.

Lugosiu, 18 Maiu 1888.

Beniaminu Densusianu.

In numerulu presente se finesce interesant'a si bine motivat'a propunere a parintelui Vicasiu. Asociari, reuniuni, fonduri mari si mici pentru sustinerea besericeiloru si scoleloru: éta ceea ce propune clerulu si poporulu romanu inteligentulu auctor a scrierei de facia. O de ar' aflá atari propuneri salutarie resunetulu cuvenitu in animele celoru competenti!

Cunoscemu comune besericesci provédiute cu preoti, cu inteligintia si cu poporu numerosu, cari nu se sfiescu a se plange, cà n'au nice unu venitu pentru sustinerea besericeii si scolei, precandu ei stau cu manile in sinu si din partea loru nu facu alta decatu se plangu si cersiescu pre la locurile mai inalte: cà beseric'a cade pre ei si suntu opriti de a se mai aduná intr'ins'a; cà scol'a nefiendu provédiuta cu cele de lipsa li se inchide, cà poporulu e miseru si storsu de camataji si nu-si póte sustiené docente qualificatu etc. Unor'a cá acestor'a le dicemu noi cu parintele Vicasiu se se trediesca din letargia, se abandoneze pecatosulu de indiferentismu si se faca ceea, ce vedu cà facu vecinii la numeru mai pucini decatu ei, si se nu astepte tóte de susu; pentru cà celu ce

¹⁾ Multumimu pentru observarile binevoitóre. Red.

²⁾ In privint'a acést'a s'a facutu deja provisiune. Red.

se uita la ventu nu va semená, si celu ce cauta la nori nu va secerá:

Se fundam granarie besericesci-scolare.

Mai este una modalitate practica pentru initierea unui fondu besericescu de bucate si acést'a ar' fi se se intemple in ajunulu Bobotezei, candu preotulu cu aparatulu eclesiasticu face peregrinagiulu indatinatu la fiesce-care casa cu scopu cá pre aceea si pre caseni se-i stropésca cu ajasma. E datin'a, cá cu acést'a ocaziune personagiulu eclesiasticu se primésca dela fiesce-care casa anumitu donu, alocurea diece, patru séu doi cruceri, in alte regiuni si cu deosebire in partile ardeleno donatiune in naturale, fasole, cóste de porcu, piciorage, spata, carnatiu, póme etc. asiá incatu in fine famulitiulu eclesiasticu cumuléza unu cuantu considerabilu de oferte de ale gastronomiei.

Acum cându preotulu petrunsu de idea infintiarei unui granariu besericescu, va publicá in s. beserica séu mai bine intr'o adunare intentiunea s'a devota de a abdice in acestu anu de ofertele maritimóse ale credinciosiloru sei usitate in ajunulu bobotezei in favorulu s. beserici pentru fundarea granariului besericescu-scolare, vomu observa cu aimire adhesiunea poporului catra acelu preotu, manifestata in modu eclatantu prin contribuirea abundanta si benevola de bucate in favorulu granariului, intemeiatu prin nobil'a abnegatiune a preotului. De acelu granariu va fi logata etern'a memoria a acelu preotu, care prin abnegatiunea s'a a fericitu numeroase generatiuni. „Si se nu ne obosimu in facereu de bine, cá-ci la timpulu seu vomu secerá, déca nu ne vomu ostení. Asia dar' pana cându avemu indemanare se facemu bine catra toti, si mai cu sama catra cei ai nostri de o credintia“. Galat. VI. 9—10.

Ar' mai fi una modalitate pentru fundarea granarielor si mi se pare nu mai pucinu importanta. Preotulu dupa-ce a conferitu cu cei mai intimi omeni ai sei asupra proiectului, se convóce una adunare, in care desbatendu momentuositatea causei, pentru care s'au coadunatu, se delibereze cestiunea. Acést'a adunare la tota intemplanca se se face atunci, cându suntu mai frumóse holdele, si anim'a economului e plina de gratitudine facia de provedintia, care in asia modu admirabilu i-a infrumsetiatu tiarin'a cu holde imbelsugate. Atatu anim'a catu si ratiunea economului deja fiindu dispuse spre pertractare, avendu in vedere fiesce-care câte unu granariu alu seu, care de presente e in man'a provedintiei sub ceriulu liberu afara la tiarina, si care dupa a s'a indurare séu asprime dispune de ele. Economulu in casu analogu e forte aplicatu, ba dorindu apromite spre scopuri pie din agonisal'a s'a. Pentru acea, dupace s'au auditu diversele opiniuni, intre cari si cele proiectate de preotu omeniloru sei, preotulu se se nesuéscá acele a le formulá, facundu

corolariulu, si propunendu cá: pentru fundarea granariului besericescu se se face unu votu, cá adeca: deca D.-diu se va indará si ne va ferí tierin'a de grindina, fiesce-care economu se dee totu a diecea séu a doua dieci'a cruce de grau séu se cara pre sém'a s. beserice precum din fia-care restava de malaiu de un'a di de plugu, cincidieci séu una suta de cucurudi. „Eu vomu dá pamentulu vostru plóia la tempulu seu plóia tempuria si plóia tardia, cá tu se-ti poti stringe graulu teu, si mustulu teu si oleiulu teu“. V. Moisi XI. 14. Totu odata facandu atenti pre poporeni la votulu facutu si la responsabilitatea cu care e impreunatu acelu votu. „Déca barbatulu va face votu lui Jehov'a séu juramentu va jurá, séu va legá sufletulu seu cu legatura, se nu-si culce cuventulu seu, ci se face tote câte au esitu din gur'a lui“. IV. Moisi si XXX. 2.

Dupace acestu pronunsiamentu a ajunsu la valóre de deciziune este obligatoriu pentru toti locuitorii, fie aceia chiar' catu de mari demnitari, aristocrati, séu possessori romani. Prin acést'a procedere se atinge de-o parte scopulu mai susu indegetatu, ér' de alt'a se stimuléza simtiulu de pietate priu rogatiunile obicinuite de cetitu in contr'a grindinei in domineci si serbatori.

Cându apoi vine timpulu fericitu, de tota recolt'a e strinsa in cruci binerodite, preotulu in societate cu curatorele, se nu pregete a-si face onorurile si altcum de lipsa din cându in cându pre la casele poporeniloru sei, cá unde este intristare se fia consolatoriu, unde este bucuria se fie regulatoriulu acelei'a, dar' neci decum uitandu-se de scopulu principalu alu cercetarei: informatiunea despre numerulu bucatelor sale aflatórie pre tiarina, insemnandu-si corectu numerulu cruciloru de grau si cuantulu ce e destinatu cá obolu pe sém'a granariului. Ulterioru se se dispuna prin aparatulu eclesiasticu, cá cuantulu destinatu granariului se fie depusu la prim'a casa conveniabila aflatória spre intrarea de la tiarina. Trebuie se amintescu, cá la aceste operatiuni preotulu mai totudeaun'a se fie de facia, séu se se informede din funte sigura despre corect'a esecutare a obligaminteloru, fiindu si altcum preotulu sufletulu acestei intreprinderi. Dupa-ce recolt'a destinata pentru granariu e cumulata la unu locu, se se denumésca unu comitetu de trei din cei mai onesti poporeni, pentru supraveghiatulu trieratulului si ratiocinarea conscientiósa a graneloru, cari ast-feliu gata pentru capitalisare suntu de a se depune in granarele (hambare) anume pregatite spre acestu scopu.

Dupa care procesu de desvoltare apoi fiindu instituitu capitalulu necesariu de fructificare, se pote incepe usufructuarea lui. Bine se ingrigésca comitetulu in frunte cu preotulu, cá din granariu neci chiar' una cofa de bucate se nu se dee fora contractu regulatu, pregatitu in primii ani ai desvoltarei gratisu

prin preotu, mai tardiu pote pretinde si unu onorariu modestu. In primii ani ai desvoltarei granariului, dupa fiecare mertia de bucate se se cêra si stabilêca quasi donatiune un'a cofa bucate, ingrigindu-se comitetulu, cã nu cum-va ôre care se contraga unu atare imprumutu, care se pestrêca poterile lui materiali de a-lu replatî, punendu pondulu celu mai mare pre acurateti'a cu care procentulu la tempulu seu este de a se incasã fora esceptiune dela fie-care debitoare, cãndu apoi se se renoêca si contractulu.

E gresita procederea, cã dupa ce se dau tote instructiunile si directivele necesarii pentru fundarea granareloru se se concrêda tota afacerea numai curãtiei besericesci, pentru-cã: precum una armata fora generalu nu pote produce lauri de invingere, ast-feliu una corporatiune fora conducatoriu destoinicu, nu-si pote realisã proiectele salutarie.

Dêca vomu cercã si esaminã mai deaprope relatiunile sociale ale poporului romanu, vomu ôbservã cu durere, cã dinsulu si acum se afla intr'unu cercu vitiosu, formatu prin dibacele si iscusitele dar' si condemnabilele apucaturi ale unoru escamatori, cari pentru a-si asecurã venitoriulu si subsistinti'a, cu tote cã vigôrea legeri scote pre multi din ghiarele loru diabolice si a defalcatu pentru totu-deaun'a enormele venituri banale ale acestoru usurari fora sufletu, totu-si le-au remasu numerôse canaluri prin cari cã vampirii sugu sangele celu crestinescu pentru de a traî usioru si fora de grige.

Prin modalitatea susu amintita fundandu-se granariile, vomu preveni unu mare reu, una mare nenorocire, care rôde la trupin'a neamului nostru, vomu preveni cã poporulu de rondu onestu si muncitoriu, se-si bage capulu la nesce usurari poltroni, cari i dau imprumutu nesce bucate mucedo pline de gozu si nesanetôse cã in schimbu se primêsca bucate curate si sanetôse, pre langa una diumetate sêu celu pucinu una cofa bucate usura anuala dupa un'a mertia. Viclenii exploatori, nu ceru bucatele dela bietulu poporu miseru in patru, cinci ani, pana cãndu acele urcandu-se la o cantitate, care pestrece capacitatea debitoriului de sêlvitu, atunci apoi lu-amenintia cu esecutiune. Victim'a se roga de tempu, dandu in schimbu pentru unu terminu de unu anu, unu contractu validu despre una datoria escugetata si poflita de escamatoriu. Trece anulu si economulu nevedindu-si realizate prospectele, neisbutindui recolt'a in modu favoritoriu, cade jertfa promisiunei sale oneste inse fora de ratiune; vine esecutiunea si luanduse in datoria casuti'a si ogragior'a se sterge din midiloculu locuitoriloru, pentru de a face locu — pote unei lãtine. Esistandu inse unu granariu besericescu-scolare, cum intr'altu modu s'ar' fi intemplatu tote aceste?! Desiguru . . . crestinesce!

Fiindu deja pusa bas'a sigura si proventuosa a

granariului, poporulu miseru va primi bucate si pre lenga una usura cãtu de bagatela, neuitandu-se inse nici cãndu de a se incasã capitalulu atunci, cãndu comisiunea instituita observa, cã debitoriulu dispune deja de un'a recolta bunicica, ast-feliu apoi cãndu lu-va ajunge lips'a, êrasi are unde se intinde, unde merge pentru usiorare. Câte nesuintie nobile nu voru fi încoronate de succesu? Câte lacrimi nu se voru uscã? Câte inimi nu se voru indemnã a resplatî binefacerea prin binefacere, fapt'a buna prin asemenea? Cãta usiorare nu se va procurã poporului, care asia pucinu e dedatu a-si pune speranti'a afora de Domnedieu si sine in altucineva? Institutiunea nobila are consecinti'a naturale, nobilitarea jurului alu carui'a centru lu-formêdia!

Decumva mi va fi permisa indiscretiunea, voiu aminti aci unu granariu din Silvani'a de una estindere respectuôsa si de presente impunatoriu, alu caruia influintia binefacatoria esercêdia una usiorare mangaitôria si nedisputavera asupra intregu jurului de 12—16 comunitati, si acestu granariu laudaveru este celu din comun'a Chendu tractulu protopopescu alu Napradei fundatu si manipulatu de zelosulu si tinerulu preotu locale Petru Cab'a; acestu granariu bine organisatu dispune de **preste doue mii mertie** grau, secara si pãpusioiu, ce vorbesce elocuentu despre activitatea neadormita a laudatului preotu, cãndu vomu cosiderã, cã acest'a s'a fundatu sub auspiciile parintiesci a D-niei sale in timpu scurtu de 10—12 ani. Vorbindu fapt'a, verb'a e superflua. E demnu de imitatu! Onore lui si loru!

Si acum cã se terminezu acêst'a mica lucrare, mi iãu libertatea a me adresã catra Veneratulu Cleru romanu, langa alu carui anima si in alu carni mana e depusa salutea temporale si eterna a turmei pastorirei lorusi incredintiate. „*Pastoriti turm'a lui Christosu, cea dintre voi, priveghiandu asupra, nu cu sila ci de voia, nu din interesu reu ci cu grabire, nici asia cã cum a-ti domni peste parochii, ci facandu-ve exemple turmei*“. I. Petru V. 2. 3.

Semnalulu ni-e datu prin multi onorati preoti, cari deja au facutu pasii cei mai grei pre acestu terenu ale caroru nume si fapte ar' fi bine a se aduce din candu in candu in colônele acestui multu pretiuitu organu besericescu. Se scuturamu poporulu din letargi'a culpabila, si se i dãm a intielege, cã in ôr'a a unspradiecea inca nu i tardiu se lucramu, cã-ci lucrulu nobilitêza mintea si anim'a, se puna de-o parte nepasarea si neactivitatea, cã-ci: „*Lenevirea e nôptea sufletului, cium'a voiei, corumpatôri'a moravuriloru, ospetariulu indatinariloru rele, rosinea pamentului, mormentulu omului viu, cu unu cuventu: invetiatoriulu toturorur foradelegiloru*“. S. Vasiliu. Se fundamu granariile

nostre besericesci-scolare in tote comunele, capacitandu poporul si chiamandulu cu marele Gregoriu. „*Intielegeti neamuri si ve plecati, cà cu noi este Domnedieu*“.

Marinu 15 Martiu 1888.

Emiliu Vicasiu,
preotulu Marinului

Cateva date despre propagarea Crestinismului in seclii primi ai crestinatatei.

Cumcà religiunea crestina dejà inca in seclii primi erà estinsa in totu loculu e sciutu in aintea tuturoru acelor'a, cari au resfoitu catu de pucinu istori'a besericesca si scrierile s. parenti. Unu discipulu de alu apostoliloru dice: „precum spiritulu animéza si strabate tote membrele corpului, asià invetiaturile crestine strabatendu in tote orasiile lunei gasescu numerosi asecli“. La s. *Justinu* despre care scimu, cà erà filosofu si in anulu 167 a moritu morte de martiru se cetesce: „*Nu se afla comuna neci intre barbari, neci intre greci, neci lu alte popora in cari in numele Salvatorelui crucifiptu, se nu se aduca rogatiuni de multiamita Parintelui cerescu cà creatoriului lunei*“. *Tertulianu* care s'a nascutu in Cartagen'a pre la anulu 160, cu ocasiunea unei vorbiri catra persecutorii crestiniloru dice: „*In tienutul acel'a maioritatea locuitoriloru din orasie e crestina, cu de acestia-su pline orasiile, insulele, cetatile, satele, insu-si castrele, adunarile poporale, palatulu imperiale, senatulu si utiliele publice, atati'a fiendu dejà pretotindenea, ar' poté usioru compune unu castru asià de mare cà Partii seuu cà Marcomaneii*“.

Catrà finea seclului alu doilea intru atat'a erà de estinsa religiunea crestina in Afric'a, incatu *Agripinu* episcopulu din Cartagen'a a potutu convocà la sene 70 episcopi africani. Pre tota diu'a se inmultia numerulu aceloru barbati, cari vediendu adeverulu, au primitu religiunea crestina, si dupa aceea o propagau cu zelu si devotamentu. De acestia se tienea si *Arnobiu* renumitul profesor de retorica din orasiulu Sicc'a in Afric'a, care dupa ce s'a luptatu cu vehementia multu tempu in contra religiunei crestine, s'a facutu celu mai aprigu aperatoriu alu crestinismului.

Despre paganii evului de atunci e sciutu, cumcà ei ori ce calamitate ce i-ajungeau o scriàu de culp'a crestiniloru, crediendu cumcà acestea nenorociri cà pedépsa le trimetu dieii pe lume pentru despretiulu cu cari se porta crestinii facia de ei (diei); déca d. e. nu plouà cine erà de vina? Crestinii. Déca plouà érasu crestinii: precum ne spune s. *Augustinu*. Acést'a invinuire in contra crestiniloru erà de proverbii. De unde *Arnobiu* dice: cà déca Persii si Scytii pentru acea s'au devinsu, pentru cà au locuitu crestini

intre ei, cum au potutu se invinga Romanii de ore ce si intre ei se aflà o multime de crestini. Si déca Asi'a si Siri'a s'au devastatu de sioreci si locuste pentru ca locuescu acolo crestini, pentru ce nu s'a intemplatu acést'a nefericire in Galilea ori Spania unde traescu crestinii in numeru considerabile? In fine déca Getii si Lingitanii cà crestini au patimitu multu din caus'a secetei si lipsei de apa, pentru ce au avutu Maurii si Numidii secerisiu abundantu, de ore ce si intre ei se aflau crestini?

La primulu conciliu ecumenicu celebratu la anulu 325 in Nice'a s'au prezentatu si *Teofilu* episcopulu gotiloru. — Orasiile *Trevir'a* si *Coloni'a* pre la finea seclului alu treilea erau dejà resiedintie episcopali.

La desbaterile Sinodului din *Arelata* (314) au participatu trei episcopi din Angli'a din aceea tiera unde esistau comunitati crestine inca pre tempulu lui *Tertulianu*. In finea seclului alu doilea au venitu din Indi'a legati la episcopulu *Demetriu* din *Alesandri'a*, cu rogarea cà se-le tramita pre *Pautenu* de predicatoriu fiendu acést'a instruat de unulu din discipulii ss. apostoli.

Renumitul *Origene* de trei ori au fostu chiamatu in Arabi'a: antaiu cà se instrueze pre siefulu acelei provincie in religiunea crestina, a dou'a si a trei'a ora pentru cà se estirpeze abusurile si eresurile virite in beseric'a tienuturiloru arabene. Despre ss. apostoli se spune cumcà pentru a implini mandatulu Dlui *Isusu Christosu* au caletoritu in provincie indepartate. *Mateiu* dupa traditiunile vechi in *Etiopia*, *Tom'a* in *Parthia*, *Andreiu* in *Scythia* si *Bartolomeu* in *Indi'a* au predicatu doctrin'a salutara a crestinatatei; foranece o basa se aserédia de inimicii crestinismului ca si candu la inceputa numai omeni miseri fora infuintia si fara cultura sar' fi convertitu la cretinismu, dupa cum imputà *Celsu* mai de multe ori crestiniloru, deorece se scie catu de cu greu valedice unu omu necultu credintiei si datineloru avitice.

Nu se pote negà ce e dreptu, cà la inceputu o multime de selavi primindu cretinismulu se faceàu omeni de caracteru si simtiementu nobilu, si cà predicatorii religiunei crestine se nisuiau a converti la cretinismu prunci si femei. Inse cartile saute nu pucine casuri amentescu, din cari apare, cumcà in sirulu crestiniloru primi se aflau individi de rangu si eruditiune inalta, seuu cum se dice, se aflau destui aristocrati. Asià cetimu, cà s. apostolu *Paulu* nu a fostu necunoscutu inaintea familielor imperatesci. Cine nu-si aduce aminte, — cà se nu amentimu de *Nicodimu* si de *Josifu* din *Arimatea* senatoru avutu si cu autoritate din *Jerusalimu*, — de observarea aceea a s. *Joanu*, dupa care, multi din omenii de frunte ai israilitiloru au crediutu in *Christosu*, inse temenduse de farisei nu au cutezatu se-lu marturisésca

publice? Nu s'au convertitu prin s. Pavelu la crestinismu multi din cei de frunte dintre israelitii filoromani? au nu au fostu omu de frunte *Candace* prefectulu erariului reginei din Etiopia, *Dionisiu* areopagitenu, *Paulu Sergiu* proconsululu, *Corneliu* centurionulu, *Justinu* filosofulu si altii, ale caroru scripte apologetice le admiramu pana azi.

Ar' fi prea lungu a enumerá pre toti acei de rangu inaltu cari s'au convertitu la religiunea crestina; dupa cum afirma, acést'a destulu de fidedemnu *Tertulianu* despre soci'a locutienatoriului din Capadoci'a si despre soci'a si fet'a imperatului *Diocletianu*. Sub imperatulu *Valerianu* neci cá a dubitatu despre acestu lucru cineva; de orece erá codice penalu, in care se dictá pedepse senatoriloru, barbatiloru de pusetiune inalta, oficialiloru imperiali si veteraniloru cari primeáu credinti'a crestina. Ce scientia fecunda a posediutu *Origene* a carui scola a fostu cercetata si de eruditii pagani si ale carui opuri literare au ajunsu numerulu de siese mii tomuri; mai incolo *Clemente Alesandrinulu* carui'a avemu singuri a multiumi, cá nu s'a perdutu o multime de lucruri pretioase din evulu vechiu, si care distingunduse in elocintia si cunoscentie filosofice, a susternutu imperatului *Adrianu* o apologia puternica in caus'a crestiniloru; si in fine *Miltiade*, care a traitu sub domnirea lui *Commodu*. Acést'a a scrisu unu opa asiá de eruditu in contre paganiloru, incatu coetanii sei nu sciau se-i admire scienti'a in lucruri civile, ori mai multu scienti'a si cunoscenti'a s. scripture.

Deja prin seclii primi ai crestinatatei, barbati de spiritu si cu poteri eminente au compusu cantari maestose spre marirea lui *Christosu* a *Domnedieulu*-omului, ce se intonáu atatu la servitiulu domnediescu publicu, catu si in modu privatu. Despre crestinii din *Bithini'a*, cari inmultinduse in tota provinci'a intre cari eráu de tota etatea si seculu, *Plinius* in respunsulu seu catra divulu *Traianu* dicea: „*In convenirile loru (crestinii) intona innuri lui Christosu cá unui Domnedieu*“. In *Antiochi'a* s. *Ignatiu* a datu ordinatiune cá s. Treime se se premarésca cu cantari varii. In genere luandu s. *Justinu* forte tare laudá cantarile sante. „*Fienducá acelea escita doru santu in sufletu (pium desiderium) dupa aceea acelea potolescu pasiunile revoltate; acelea intarescu pre cei virtuosi (buni) in tempu de perichu; in acelea si afla cei blandi si pii balsamu alinatoriu apesati fiendu de sarcinele necasuriloru*“. *Clemente Alesandrinulu* dice: *Cá crestinulu adeveratu, tota diu'a o considera de serbatore in sufletulu seu; convinsu fiendu cá Domnedieu e in totu loculu de facia, pre Elu lu- glorificá cultivandu-si agrii, seau plutindu pre mare si pre Elu lu- adorá in ori si ce impregiurari sociale se afláu*“.

Intre alte multe si feliurite obstacule rostogolite

din partea paganismului in calea propagarei crestinismului au figuratu si celea 10 persecutiuni, dintre cari voiu atinge pre ce'a prima de sub crudulu *Nerone*, care prin uciderea maicei s'ale si a sociei sale a deositu tronulu imperatescu: a fostu primulu care a demandatu persecuarea crestiniloru, din incidentulu cá la anulu 64 d. Ch. in 19 *Juliu* s'au escatu unu incendiu infricosiatu in *Rom'a* din intemplantu ori la mandatulu imperatului, nu se scie, si care focu a duratu siese zile, numai dupa ce ardiendu siruri de case facunduse astfelu locu largu prin ce s'a potutu apoi localisá respective oprí estinderea lui. Desi acum *Nero* na inceputu a se cugetá la edificarea cetatei si pre sem'a densului si-a edificatu unu palatu stralucitu, in care nu erá atat'a de admiratu aurulu si petrile scumpe, decatu drumurile, teurile, aleele, piatile si colinele din care se desveleá celu mai incantatoriu aspectu; si de-si si-a vediutu faptulu uriciosu, si-a luat refugiu la cartile sybile, cercandu cum si in ce modu ar' poté impacá dieii? Inse neci pomp'a orbitore a edificatoru ridicata, neci darniciile, neci sacrificiale olocauste aduse in onorea dieiloru, nu au potutu delaturá suspiciunea basata, de dupa care pre elu singuru l'a tienutu de casionatoriulu incendiului. Elu inse cá se delature suspiciunea asupra s'a aruncata, a scornitu fain'a in cetate cumcá crestinii au fostu casionatorii focului devastatoriu: pre cari si incriminandu cu celea mai crancene pedepse i-au tormentatu; si in acést'a cercetare criminale seau vediutu catu de mare erá numerulu crestiniloru in *Rom'a*. De-si departe de a poté documentá incusatorii cá foculu l'au pusu crestinii: totu-si ei au fostu condamnati la mórte, mai alesu aducunduse de pretestu in contra crestiniloru aceea imprejurare, ca si candu ei (crestinii) ar' avé portare odiosa facia de genulu umanu. — Pentru-cá dupa ce crestinii, desaprobau datenele superstitioase ale paganiloru, immoralitatea si ritulu religiosu nebuunu, si de alta parte insistau pre langa aceea, cá déca voiesce cineva se fia fericitu si se mora in sperarea salutei eterne, atunci se se asocienze cu ei: usioru au potutu se dica, in preocupatiunea loru, despre crestinii acee'a ce *Tacitu* a afirmatu despre israeliti. In periodulu acést'a erau destui de acei'a, cari in sperarea obtinerii unei remuneratiuni, inventau feliurite instrumente vexatore pentru stirpirea crestiniloru. Asiá s'a intemplantu de pre unii dintre crestinii imbracandu in pei de animale selbatece i-au aruncatu caniloru care i-sferficau in bucati, pre altii i-restigneau pre cruce, s'au imbracandu in vestminte unse cu materia combustibile i-espuneau noptea in coltiurile stradelor, cá in locu de lampe se lumineze cetatea. — In acést'a persecutiune cumplita au primitu coron'a martiriului si cei doi corifei ai apostoliloru *Petru* si *Pavelu*, celu

de antaiu restignitu pre cruce, si inca la dorint'a lui propria, cu capulu in josu, éra celu din urma fiendu cive romanu, pre cari a-i crucifige nu érá iertatu, s'a decapitatu. In fine de-si nu se pote afirmá, cá sub Nero in totu imperiulu romanu sear' fi persecutatu crestini; atát'a, totusi potemu presupune, cá locu-tienatorii provinciilor, avendu in vedere miscarile din capital'a Imperiului, din poft'a de imitare celu pucinu nu voru fi tractatu mai blandu pre crestini: si cu tote acestea crestinismulu a inforitu si vá infori amesuratu cuventelor Mantuitoriului „*cà portile infernului nu o voru invinge pre eu*“.

Ghiladu in 10/3 1888.

Joanu Ceontea
preotu gr.-cat.

Tatalu nostru.

Unu ciclu de mecitatiuni de Dr. Victoru Szmigelski.

II.

Tatalu nostru, carele esti in ceriuri.

Luc. 11, 2.

Unu omu aveá doi fetiori. Si a disu celu mai tineru tatane-seu. Tata, dá-mi partea, ce mi-se cade din avutiá. Si le-a impartitu loru avutiá. Si nu dupa multe dile adunandu tote fetiorulu celu mai tineru s'a dusu intr'o tiera departe, si acolo a risipitu tota avutiá sa vietuindu intru desmierdatiuni. Si chieltuindu elu tóte, fost'a fomete mare intru acea tiera, si elu a inceputu a se lipsi. Si a mersu, de s'a lipitu langa unu locuitoriu dintru acea tiera, si l'a tramisu pre elu la satulu seu, se pasca porcii. Si doriá, se-si sature pantecele seu de radecinele, cari le mancau porcii, si nime nu-i dá lui. Si venindu-si la sine a disu: Cati argati ai tatane-mieu se satura de pane, éra eu pieru de fome. Scolá-me voiu si me voiu duce la tatalu mieu si voiu dice lui: Tata, gresit'am la ceriu si in aintea ta. Si nu sum mai multu vrednicu a me chiamá fiulu teu; fá-me cá pre unulu din argatii tei. Si scolandu-se a venitu la tatalu seu. Éra inca departe fiindu elu, l'a vediutu tatalu lui, si i-s'a facutu mila, si alergandu a caduutu pre grumadii lui si l'a sarutatu pre elu. Si i-a disu lui fetiorulu: Tata, gresit'am la ceriu si in aintea ta, si de acum nu mai sum vrednicu a me chiamá fiulu teu. Si a disu tatalu catra slugele sale: Aduceti hain'a cea de antaiu si-lu imbracati pre elu, si dati inelu in man'a lui si incaltiaminte in petiore. Si aduce-ti vitielulu celu grasu, de-lu junghiati, si mancandu se ne veselimu. Cá fiulu mieu acest'a érá mortu si a inviatu, si pierdutu érá si s'a aflatu (Luc. 15, 11).

Déca noi voimu, se ne infacisiamu in aintea unui barbatu cu putere si cu influintia, cá se castigamu in ore care afacere grati'a séu spriginulu lui, ce lucru ne va ocupá ore mai inainte de tote? Ast'a e o

ghicitura, carea omulu o deslega cu multu mai usioru in practica, decatu in teoriá. Si ore cum o deslega? Mai antaiu va cercá fara indoieila, se cunosca numele si titulatur'a patronului, carea i-se cuvine in vorbire ori in suplica, pentru-cá nu cum va gresindu in privinti'a acést'a se se strice deja in data la inceputu. Acel'a, a carui bunavointia ori gratia o ceremu pentru noi, pretinde adeca dela noi, se-i cunoscemu si se-i recunoscemu demnitatea. Si cine ar' poté dice, cá pretensiunea acést'a nu ar' fi indreptatita? Si conditiunea acést'a, dela care depinde atatu de multu rezultatulu cererei nóstre, are ore valoare numai intre omeni si nu si atuncia, candu ne apropiamu cu rogarile nostre de Domnedieu, de Domnulu ceriului si alu pamentului? La intrebarea acést'a ne respunde apostolulu dicundu, cá „fara de credintia nu este cu potintia a placé lui Domnedieu, cá detoriu este, celu ce se apropia de Domnedieu, se creda, cum-cá este, si celoru ce-lu cauta pre elu, este datatoriu de plata“. Adeveratu cá Domnedieu nu are lipsa de recunoscere si adoratiune din partea nostra, si déca noi i-o amu denegá, densulu nu ar' pierde nimicu din marirea sa si din puterea sa, in tocmai precum nu ar' pierde nimicu din marirea sa si din puterea sa, déca noi nu amu esistá de locu. Dara recunoscerea si adorarea acést'a e lucrulu celu mai de frunte, de care avemu noi lipsa.

Si in ce constá ore recunoscerea acést'a? Ne spune apostolulu, in ce constá ea. Celu ce se apropia de Domnedieu, trebuie se creda inainte de tote, cá Domnedieu esista. Elu trebuie apoi se creda, cá Domnedieu resplatesce celoru ce-lu cauta cu inima sincera, séu elu trebuie se recunosca ace'a, cá Domnedieu e plinu de bunatate si de iubire facia cu noi si cá e gat'a de a ne impartasi avuti'a fericirei sale. Éta noi o si facemu acést'a, càci Domnedieulu acest'a bunu si iubitoriu de omeni e Domnedieulu, pre care-lu agraimu cu cuvintele Mantuitoriului: „Tatalu nostru, carele esti in ceriuri!“

Simple-su cuvintele acestea cu adeveratu, dara ele-su pline de daru si de adeveru. Ele-su asemenea unui simbure, din care se desvolta arborele economiei tainice, cu carea ne-a rescumperatu Domnedieu. Éta noi 'lu agraimu pre Domnedieu cu cuvintele „Tatalu nostru“, de óre-ce scimu, cá suntemu fiii lui Domnedieu. Cuvintele acestea ne deschidu o carte misteriosa si mai avuta in cuprinsu decatu istori'a genului omenescu. Acést'a e cartea, in care stá scrisa grati'a si iubirea. Parintelui cerescu incependu dela crearea omului pâna la rescumperarea lui si dela rescumperare pâna astadi si pana in eternitate. „Tata, Tatalu nostru“ potemu noi dice càtra Domnedieulu celu mare, càtra Domnulu ceriului si alu pamentului. Mare e tain'a acestei gratie si tote darurile le intrece darulu acest'a;

cà Domnedieu numesce pre omu fiulu seu si omulu numesce pre Domnedieu tatalu seu.

Éta noi scim, cà Domnedieu ne iubesce cá pre fiii sei. Si ce-i detorimu noi ore Tatalui nostru cerescu pentru iubirea, cu carea ne iubesce? Totu feliulu de pietate, multiamita si ascultare 'i detorimu, dara mai pre susu de tote 'i detorimu iubire. In viéti'a omenesca intempnamu adeca multe feliuri de binefaceri si servitii, cari nu trebue se se resplatésca cu acel'a-si servitiu, cu ace'a-si binefacere, ci se potu resplati si in alte tipuri. Dara iubirea nu e asia. Jubirea se póte resplati numai cu iubire, si iubirea lui Domnedieu trebue se o resplatesca omulu cu o iubire, carea se fia demna de Domnedieu si de fiii lui, se nu-si restringa marginile si se nu se planga cu tota ocasiunea dicundu: Sacrificiulu acest'a 'mi e prea greu, cercarea acest'a 'mi e prea amara, ostenél'a acest'a 'mi e prea multa. Ce e ore prea multu? Ace'a, iubitoru, ace'a e prea multu, ce trece preste mesura!

In o cronica vechia se cetesce urmatori'a istorióra: In o lupta, ce o avù unu principe cu vecinulu seu, cadiura fiii principelui amendo. Omenii lui sciau prea bine, catu de multu iubiá principele pre fiii sei, cari si meritau iubirea acest'a. Ei cercara deci a aliná in catu-va dorerea, ce trebuiá se o sentiésca domnulu loru la audiulu vestei triste. Pentru ace'a 'i adusera mai antaiu scirea: Éta fiulu teu celu mai tineru a moritu luptandu-se pentru patria! Principele erá unu barbatu de unu caracteru forte tare, si nefericirile forte a nevoia storcean chiaru si numai unu semnu de suprindere pre faci'a lui. Flu nici acum, candu audí vestea trista, nu-si vedí mahnirea sufletésca, ma ascunse dorerea sa chiaru in cuvinte glumetie. Acum 'i adusera scirea despre mortea celui alaltu fu. Barbatulu, care mai in ainte se pareá, cà are inima de fieru, incepù a se moiá de dorere si lacrimandu rostí cuvinte pline de mahnire si dise: Acest'a e prea multu!

Si acum „éta nu mai esti servu, ci fiu, éra de esti fiu, si mosténu esti lui Domnedieu prin Isusu Christosu“. (Gal. 4, 7). Dara scii tu, o omule, pre ce cale ai ajunsu tu, se fii fiulu lui Domnedieu? Tu 'mi vei respunde, cà o scii prea bine. Dara meditarea asupr'a metamorfosei tale ori candu 'ti va folosí, si pentru ce se nu iei tu deci si acum folosulu ei?

O tu lumina preste firea omenesca, tu faciá ceresca, credintia santa, carea la mandatulu Domnului prea-induratu luminezi filoru lui in noptea sufletesca, pazesce cu tari'a ta cea blanda debiliziei miei pasi, cá se potu cunosce adeveturile eterne, cari Domnedieu le ascunde in aintea celoru sumeti si le descopere numai celoru ce le asculta cu inima umilita si-si inchidu urechile la cuvintele acelu moritoru orbiti

de sumetia, cari se inchina orbisii sciintiei nascute pre pamentu. Astu-feliu de omeni afla in cuvintele lui Domnedieu numai cuventari omenesca si le despretiuescu. Dara sufletulu piu le aduna cu reverintia si afla intr'ensele comore mari de intieleptiune domnediesca.

(Vá urmá).

Bibliografia,

Claritatea S'a D-lu Dr. Victoru Szmigelski profesoru de teologia s'a decisu a retipari intr'o brosiura ciclulu de **meditatiuni**, care a inceputu a aparé cu inscriptiunea „**Tatalu nostru**“ in „Foi'a besericésca si scolastica“. Brosiur'a acest'a va cuprinde diece meditatiuni in 6—7 còle tiparite. Pretiulu unui esemplaru tramisu franco va fi 50 cr. v. a. Din considerare inse, cà clerulu nostru mare parte nu se afla in positiunea de a aduce usioru sacrificii de bani, Clariss. auctoru e aplicatu a cedá din brosiur'a acest'a cate-va sute de esemplare si pre intentiuni si anume *unu esemplaru pentru cetirea unei s. Liturgie*, pentru care va asemná intentiunea, intru catu 'i va fi cu potintia, *indata dupa abonarea brosiurei*. Abonarea se pote face deja acum si are se se indrepte catra auctoru. Venitulu ce va resultá din vinderea acestei brosiure, l'a destinat, se fia *inceputulu modestu alu unui capitalu fundationalu menitu pentru sustinerea unui pensionatu de fetitie in Blasiu*, éra pana la realisarea acestui'a se servésca cu o parte a intereselu sale scolei de fetitie in Blasiu. Lips'a unui pensionatu de fetitie in Blasiu e aduncu semntita; din care cauza credemu, cà clerulu romanu gr. catolicu va imbracisá cu caldura salutar'a propunere, si alti preoti capaci inca voru urmá esemplulu parintelui Szmigelski.

Varietáti

(**Necrologu**). *Leontiu Leonteanu*. Canonicu prebendatu alu besericeii catedrale din Blasiu, a adormitu in Domnulu in 21 Maiu a. e. in Veresmortu in protopopiatulu M. Uiorei, unde a trairu retrasu de catu-va tempu incoce, si acolo s'a si inmormontatu in 23 Maiu, in anulu alu 78 alu etatii si 54 alu preotiei sale.

Fia-i tierin'a usióra si memori'a binecumentata!

(**Necrologu**). *Stefanu Manfi*, Canonicu Cantoru alu Besericeii Catedrale Metropolitane din Blasiu, Asessoriu alu Tribunalului matrimonialu de a II-a Instantia pentru Diecesele sufragane, Directoriu alu Cancelariei metropolitane si Asessoriu alu Santului Scaunu Metropolitanu, Vineri in 25 Maiu st. n. 1888 la 12 óre si-a datu blandulu sufletu in manile Creatoriului in alu 79-le anu alu vietiei, alu 55-le alu preotiei si alu 19-le alu Canonicatului, si s'a inmormontatu dupa ritulu Santei Beserici Domineca in 27 Maiu 1888 la 3 óre dupa amédi in cemeteriulu de langa baseric'a parochiala din Blasiu cu ceremoniele indatenate.

Vale, o Stephane, et populi tui salutem orationibus juva!

(**Opuri teologice**). Dela tipografi'a seminariála din Blasiu se potu capetá cu pretiuri reduse urmatoriéle opuri teologice:

1. Etic'a crestina de *Dr. Joane Ratiu* . . . 2 fl. 50.
2. Prelectiuni teologice despre matrimoniu 2 fl. 50.
3. Institutiunile dreptului besericescu . . . 3 fl. —

Partea scolastica.

Cochetari'a s'eu poft'a de a placé tractata din punctu de vedere pedagogicu.

Cochetari'a este acelu impulsu internu, in urm'a carui'a omulu se nisuesce a deveni placutu inaintea altor'a intru tote impregiurarile si prin tote faptele si manierile s'ale. Unu atare omu e forte atentu la judecat'a altor'a referitoria la faptele s'ale. Bine se ne insemnamu inse, ca poft'a de a fi placuti inaintea omeniloru si- are si ea cadrulu seu bine definitu, intru catu adeca e forte la locu, ca omulu se posieda unu atare sentiementu, dar' acestu sentiementu se cresca numai pana la unu anumitu gradu: pana la acea dorintia *nobila*, ca lucrarile nostre se aiba unu efectu imbucuratoriu atatu pentru noi catu si mai vertosu pentu altii, adeca ca lucrarile nostre facia de altii se provina din sentiementulu puru de a causa placere si bucuria. Deca cochetari'a s'eu sentiulu de a placé trece preste acést'a margine, atunci unu atare omu in continuu se tortureza de cugetulu acel'a, ca elu din un'a s'eu alta causa este judecatu de lume, va se dica cochetari'a lui trecandu marginea nu este manifestata din convictiune pura facia de altii si nu contine in sine si bunavointia, ci este o simpla pofta *desiérta* de a placé fora ca acést'a placere se aiba o basa *morale*. Unu astu-feliu de omu nu ambla pre petiorele s'ale si-si pierde valórea s'a propria devine fricosu si intristatu, ma chiar' nefericitu, unu ast-feliu de omu este lipsitu de principie sanetose si e condusu puru si simplu de *vanitate*.

Vanu este omulu, care-si atribue sie-si mai multa valoare morale, decatu in adeveru posiede, s'eu este condusu de convingerea, ca elu in societatea omenesca pretotindenea este admiratu, inaltiatu si fiindu de o atare convingere se sentiesce fericitu.

Multe suntu scaderile vanitateri, ale acestei fice reu conduse a cochetariei false!

Omulu preste mesura cochetu adeca vanu, neci candu nu se pote numi omu moralu, omu de caracteru, pentru-ca elu neci odata nu reflecteza seriosu la o vietia strictu subluma, ideala, ci totu tempulu si-lu pierde cu ace'a nisuintia falsa si nefericita, ca cum se placa altor'a. Atari omeni suntu in stare a-si sacrificá vietia, sanetatea, averea si totu spre infrumsetiarea corpului, spre acoperirea defecteloru naturali. Cate mame incungiurate chiar' de o familia numerosa suntu, cari petrecandu-si celu mai multu tempu cu placeri si desfatari vane pre lenga ace'a, ca causeza spese enorme pentru acoperirea defecteloru s'ale, din portarea loru condusa de vanitate mai urmésa si

indiferentismu facia de familia, facia de prunci, cari remanu needucati in adeveratulu intielesu alu cuventului. Ace'a familia nefericita, ce are in fruntea s'a unu tata s'eu o mama subjugata de cochetaria preste mesura, de vanitate — este espusa celei mai mari disordine, celei mai nefericite vietii, ma membrii unei atari familie voru deveni totu atatea plagi pentru societatea omenesca ca-ci ei nu au fostu fericiti a gusta din iubirea animei de mama adeverata si din conducerea intielépta a unui adeveratu tata!

Atari eruptiuni ale cochetariei false educatoriulu in prim'a linia are strict'a si sant'a chemare de a le sterpi din elevii sei, totu asemenea si inca in gradu mai potentiatu si parintii. Se fia cu mare atentiune parintii si educatorii, ca decumva poft'a de a placé s'eu cochetari'a este prea pucinu desvoltata s'eu pote chiar' de locu in pruncii loru s'eu in elevi, prin o forte intielépta procedura se-o trezesca, se-o aduca la vietia, si anume copilulu prea resfatiatu si impinsu de poft'a infrumsetiarei exteriorului, trebe prin admonitiuni fine adusu la respectarea *modestiei* cu tota ocaziunea, dar' ca acést'a se aiba efectu, prunculu trebe mai antaiu se aiba de esemplu nema-culatu pre parintii s'eu educatorii sei. Unde sentiulu de a fi placutu este de locu s'eu pucinu desvoltatu, acolo parintii si educatorii se fia cu mare luare aminte la desvoltarea acestui s'entiu, adeca in tote impregiurarile se conduca pre cei mici la observarea *curatieniei*, ca-ci curatieni'a este primul si celu mai de frunte medilocu, pre bas'a carui'a omulu si- manifesteza fineti'a sentiementeloru s'ale interne, totu curatieni'a adauge forte multu la cultur'a omului, ma se pote dice cu totu dreptulu ca curatieni'a caracteriseza nu numai cultur'a individiloru, ci si a popóreloru intregi. In care poporu se manifesteza sentiulu curatieniei, unu atare poporu da de-odata si semne de civilisatiune si aptitudine de cultura. Dovada este istori'a multoru popore. Referitoriu la prunci inse, curatieni'a neci odata se treca marginile ca ea se se prefaca in lusu. Pote fi baiatulu si chiar' si omulu mare curatu in exteriorulu seu fara de a trece in lusu. Curatieni'a esterna este in stricta legatura cu cea interua. Sentiemiuntele interiore conduse de modestia, esterior-minte producu curatienia; conduse de inbuibare, producu manifestatiuni apertinente lucsuriei.

Cu respectu la judecat'a altor'a, se spunemu prunciloru, ca trebe se avemu totu-de-a-un'a in vedere si in considerare atare judecata deca acést'a provine dela omeni bine educati si condusi de intentiuni

si simtăminte nobile si de bunavointia statornica; dar deodata se le aretăm prunciloru, cari incepu a judecă cu mintea lor proprie, că partea cea mai mare a omeniloru nesciindu relatiunile singuraticiloru, judecat'a lor este in cele mai multe casuri falsa si nebasata. Se-i invetiamu pre prunci a se indestulă cu judecat'a consciintiei lor proprie, deca acést'a este liniscita, pote fi securu că faptele lui corespundu ordinii si aprobării omeniloru.

Deosebita atentiune trebuie se arete parintii si educatorii facia de *tinerele mladitiei ale secsului femeescu*, despre care altucum vomu tractă mai in detaiu cu alta ocaziune schitiendu mai deaprope fazele educatiunei lor, incepându dela cea mai frageda etate, pana la epoc'a junetiei.

Aci amintimu numai acea impregiurare, că cu privire la poft'a de a placé a secsului femeescu fiindu acést'a si altucum dela natura forte aplicatu de a *aparé* se fimu forte cu mare grija, că copilele de o sorte materiale mai vitrega se nu fia conduse de sentiulu cochetariei in mesura *prea mare*, pentru-că dedate fiindu la lucsu din fraged'a copilaria, ele atunci cându ar' trebui se fie folositori familiei si genului omenescu, devinu totu atâtea rane nevindecabile pentru familia si pentru societatea omenésca in genere. Inca nu e cochetaria abusata, inca nu e vanitate deca in copilele fragede desvoltamu sentiulu referitoriu la ce'a ce e curatu, frumosu, placutu, ordinatu, gustuosu si moralu; inse cându tote aceste suntu desvoltate pana la gradulu de a indemnă copilele, că ele se *apara*: acést'a este vanitate si inca forte periculosa. Atari parinti si educatori nu voiescu binele fiiloru si elevilloru sei si nu-si pricepu chemarea de parinti si de educatori.

S. P. Radu.

Ceremoniile nuptiali la Români antici.

Moribus antiquis res stat Romana virisque.
Ennius.

II. Dilele de nunta.

La Români ori-ce lucrare si-avea timpulu seu anumitu, care trebuiă se fia observatu cu cea mai mare santienia; altmentrea nece vorba nu potea fi de rezultatu favoritoriu. Viéti'a naturala si cea omenesca stateau in cea mai strinsa legatura, ambele erau privite că si o catena neintrerupta de cause si efecte. In natura domniau două poteri mari; un'a care distrugiă totu ce află in cale, alt'a care binecuventă si facea se prospereze tôte in natura. Ambele acestea poteri portau lupta pre viétia si mórte. Candu domniă puterea distrugatoria neme nu cuteză se intreprinda ceva lucrare, care eră avisata la spriginulu dieiloru aoperatori. Din acestu modu de cugetare a vechiloru Români s'a nascutu deosebirea intre dile albe si dile negre (dies albi et atrii). In dilele negre dieii chaoticii ai intunerecului, smei si balaurii amblau in cöce si in colo prin nuorii cei intunecosi ai ceriului, cari la totu pasiulu amenintiău cu

perire fricosulu neamu omenescu; dile negre candu dieii intunerecului se luptau in contra dieiloru luminei. Facia cu acestea dile negre stau dilele celea albe, dile in cari ceriulu e seninu si domnescu dieii luminei, cari trimitu asupra pamentului radii binefacatori ai sorelui. Lupt'a acést'a in natura a duratu multu tēmpu, pâna-ce in urma lumin'a a esitu invingatoria. Acést'a este insemnarea primitiva a dileloru albe si negre ce adeseori le aflamu amentite la vechii scriitori Români¹⁾. Din acestu dualismu, si-a luatु inceputulu o mare parte din prescriesele dreptului sacralu.

Acést'a este punctulu de vedere, din care avemu se consideramu testimoniile celoru vechi cu privire la dilele favoritorie si nefavoritorie pentru cununia. Dile nefavoritorie erau intréga lun'a Maiu si antai'a diumetate din Juniu, o multime de serbatori precum si Calendele, Nonele si Idele fiacarei luni, dile bune erau cu deosebire diumetatea a două din Juniu.

Lun'a Maiu eră de totu nefericita pentru casatoria:

Nec viduae taedis eadem nec virginis apta

Tempora, quae nupsit non diuturna fuit.

Hac quoque de causa, si te proverbiala tangunt,

Mense malas Maio nubere vulgus ait²⁾

Plutarchus se ocupă cu intrebarea acést'a: *Διὸ τί τοῦ Μαΐου μῆθος οὐκ ἔχονται γυναῖκας;* in Quaest. Rom. 86 si aduce mai multe cause, prin cari areta de ce se socotesce lun'a Maiu nepotrivita pentru casatoria.

Elu dice la loculu amentitu: nu e fericita casatori'a in lun'a Maiu fiindu-că acést'a luna pica intre Aprilu si Juniu, dintre cari Aprilu este dedicata Afroditei (Venus) ér' Juniu dieesei Juno; ambe acestea dieese adeca erau patronelne casatoriei, asiă dar' s'au se se casatorésea omulu inainte de Maiu, s'au se amene pâna-ce va trece ace'a luna; alte cause aduce „fiendu-că in lun'a Maiu cadea serbatori'a de impacare a Argeiloru seau fiindu-că in lun'a acést'a aduceau sacrificia pentru cei morti seau in urma fiindu-că lun'a Maiu si-are numirea dela betrani (maiores) ér' Juniu dela teneri (juniores) si apoi ce e teneru e mai potrivit pentru casatoria decâtu ce e betranu, betraneti'a si-ia remasu bunu dela Venus si ins'asi Venus se necasesce pre betrani³⁾. Vorbele acestea alui Plutarch

¹⁾ Enn. ap. Cic. de div. 1, 48. Catull. 8, 3. Horatius Sat. 1, 9, 72.

²⁾ Ovid. Fast. 5, 487. Tēmpulu acést'a (Maiu) nu e potrivit nece pentru nunt'a veduveloru nece a fetiđoreloru, care s'a maritatu in tēmpulu acést'a nu a avutu casatoria duratōria. Din acést'a cauza, deca pre tine te mistca proverbiale, poporulu dice că in lun'a Maiu se mărita numai femeile celea nesocotite.

³⁾ Plat. Quaest. Rom. 86. *Πότ' ερον ὅτι μέσος ἐστὶ τοῦ Ἀπριλλίου καὶ τοῦ Ἰουνίου μῆθος, ὡς τὸν μὲν Ἀφροδίτης, τὸν δὲ Ἥρας, γαμηλίων θεῶν ἔρον νομίζοντες, προλαμβάνουσι μυχρὸν ἢ περιμένουσιν; ἢ ὅτι τῷ μηνὶ τούτῳ τὸν μέγιστον ποιοῦνται τῶν καθαρῶν, . . . ἢ ὅτι πολλοὶ Λατίνων ἐν τῷ μηνί, τούτῳ, τοῖς, καταχομένους ἐναγίζουσι; ἢ . . . ὁ μὲν Μάιος ἀπὸ τῆς πρεσβυτέρας, ὁ δὲ Ἰούνιος ἀπὸ τῆς νεωτέρας ἡλικίας ὠνόμασται; γὰρ δὲ ἀρροδιότερον τὸ νέον etc.*

tóte se concentréza in unu punctu, se areta adeca prin ele caracterulu lunei Maiu. Maiu este luna trista, este lun'a in care trebuie se se aduca sacrificii cá prin acelea se se impace ceriulu si infernulu; totu-odata ea este lun'a ce premerge secerisului si asia poporul trebuie se se pregátésca cu pietatea cuvenita pentru secerisulu apropiatu. Tote serbatorile din Maiu sunt serbatori de impacare si curatire.

1. In 1 Maiu este serbatoarea asiá numitei Bona dea, o serbatóre mistica a dieesei celei bune, care dieesa — dupa cum se pare — nu a fostu alt'a, de cátu Demeter (Ceres) la Greci, o dieesa a pamentului si a vegetatiunei. O serbatóre de curatire a fostu acést'a, ce se tienea in cas'a consulului seau pretorului si la care puteau luá parte numai matronele nepetate pregatite cu pietate pentru acést'a serbatóre; presenti'a unui barbatu erá considerata de incestu si precum marturisescu fórté multi scriitori, chiaru si picturile pâna si ale animaleloru ce reprezentau sexulu barbatescu trebuiaú se fia acoperite in decursulu acestei serbatori¹⁾. Cicero in oratiunea sa „de Haruspicum responsis“ c. 17 si 18 precum si „in Clodium“ (fragm.) muștra cu vorbe fulgeratóre pre Clodiu, care imbracatu in vestimente femeesci a violatu prin presenti'a sa acestea sacre, ce s'au tienutu in cas'a lui Caesar pentru mantuirea poporului románu, o faradelege acést'a, ce inainte de Clodiu neme nu a cutesatu a comite, — erá latita credinti'a cá ori-ce barbatu ar' vedé sacrele acestei dieese bune, numai de cátu si- perde lumin'a ochiloru. cf. Cic. ad Att. 1, 13, 3.

2. Totu in 1 Maiu se celebrá serbatóreá Lariloru numiti „praestites“ adeca aperiatori fiendu-cá tóte lucrurile ce erau incredintiate grijei loru, erau asecurate²⁾.

Larii acesti'a erau sufletele celea bune ale aceloru persone mutate din acést'a viétia, cari in totu peregrinagiulu pamentescu si-au implinitu cu santienia chiamarea, ce au avutu pre acestu pamentu. Despre acestea suflete mai cu séma a tátânilor de familia, cari s'au destinsu in viétia se credea cá dupa-ce se despartiescu de trupu, de acést'a scórtia de lutu, nu mergu in cealalta lume, cum mergu sufletele altoru stinsi din viétia, ci remanu si mai departe pre pamentu, in ace'a casa, in care si-au petrecutu dilele vietiei, si suntu asia de strinsu legati cu acést'a casa, in catu nu o parasescu nece odata, chiar' nece atunci, candu stapanulu casei dimpreuna cu tóta famili'a si- parasescu cas'a pentru totu-de-a-un'a Iconele acestoru larii facute din céra seau din lemnu si- aveau loculu loru la vatr'a casei in unu scriniu separatu numitu Lararium ce la ocașuni solemne se deschidea cá astfelu larii se póta luá

parte la serbatóreá familiei. Larii acestia erau onorati in modulu celu mai conscientiosu. La tóta mancarea capatau si ei la vatra pre nesce taiere mici (patellae), portiunea lor de mancare si beutura, care apoi se aruncá in focu, li-se aducea sacrificiu, candu erá ceva bucuria in familia, asiá cându d. e. se nascea vre-unu pruncu in familia seau vre-unu membru alu familiei dupa o absentia indelungata se reintorcea a casa si alte atari ocașuni solemne. Candu baiatulu intrá in anii juniei, insemnele ce le portá cá copilu le dedicá lariloru, asemenea si mirés'a in diu'a dupa cununia sacrificá acestoru suflete aperiatórie. La tóte serbatórele si in 1 (*Kalendae*) fia-carei luni si cu deosebire in 1 Maiu le aduceau sacrificiu si i-inpodobiau cu flori si cununi prospete¹⁾. Ei aperiaturu famili'a nu numai a casa ci si in caletoria, pre mare si pre uscatu, in pace si in tēmpu de resboiu. Nu numai singuraticele case ci si stradele, cetatea intréga si statulu si- aveau larii sei cu altare, si capele. Laralia, serbatóreá speciala a lariloru cá aperiatori ai cetatei erá in 1 Maiu, in templulu loru depre colin'a palatina.

3. Din 9—14 Maiu se celebrá serbatóreá „Lemuralia“ seau Lemuria serbatóreá nalucelor numite larvae si lemures. Acestea erau suflete rele, suflete pline de pecate, cari dupa-ce s'au despartitu de trupu, caruia numai spre rusine i-au fostu in viétia, nu ajungu nece odata la hodin'a dorita, ci din cându in cându la anumite dile, esu érași din adenculu celu intunecosu si cá nesce naluce vagabondéza pre pamentu si-si cauta locuintiele celea vechi cá se le nelinistéca cu figur'a loru cea infióratória si se nepaciúésca familiee, cari traiescu in acelea locuintie.

Dupa credinti'a vechia a poporului románu suntu intre acestea naluce, si de acelea suflete, cari nu au viua, dar' au suferitu fórté multe si grele vatamari din partea acelor'a, cu cari vetuiiau impreuna in acést'a lume, asiá incátu dupa mórte nu-si potu affá liniscea pâna ce nu se impaca²⁾. Astu-feliu „lemures“ si serbatóreá Lemuria se aduce in legatura cu mórtea lui Remus schimbându-se intre sene literile l si r (lemures din remures) cea ce desu se intempla in limb'a poporala romána. Lui Remus dupa ce a fostu omoritu de fratele seu Romulus i-a retacitu sufletulu infuriatu pre pamentu neaffându-si liniscea, pâna cându frate-seu a instituitu serbatóreá de impacare numita Lemuria (Remuria)³⁾. Acést'a serbatóre se tienea in 3 nopti in 9, 11 si 13 Maiu, cându templele erau inchise, foculu de pre vatra stinsu si fie-care in cas'a sa indeplinea ceremoniile de lipsa cá se alunge si linistéca acelea duhuri necurate, despre cari credeau, cá ratecescu nóptea si-si cauta locuintiele celea vechi⁴⁾. Ovidiu in Fast. 5, 419—486 scrie cu deamenuntulu cum purcedea

¹⁾ Ovid Fast. 5, 147. Plutarch Caes. 9 Plut. Q. R. 20 . . . οὐ γὰρ μόνον ἐξοικίζουσι τοὺς ἄνδρας, ἀλλὰ καὶ πᾶν ἄρρεν ἐξελαύνουσι τῆς οἰκίας, ὅταν τὰ νενομισμένα τῇ θεῷ ποιῶσι. Dio Cass. 37,45. Jun. 6, 340 . . . ubi velari pictura iubetur, quaecunque alterius sexus imitata figuram est. Senec ep. 97. Macrob. sat. 1, 12. Arnob. 5, 18. Lact. 1, 22, 11.

²⁾ Ovid. Fast. 5, 129.

¹⁾ Tibull. 1, 3, 33. Propert. 4, 3, 53. Horat. Od. 3, 19, 9.

²⁾ Liv. 3, 58.

³⁾ Ovid. F. 5, 451 seq. Porphyrius in Horat. Ep. 2, 2, 209.

⁴⁾ Varro ap. Non. s. v. Lemures. Fest. etc. s. v. fabam. Horat. ep. 2, 2, 209. Apul. de deo Socrat. p. 227 Bip. Augustin. de C. D. 9, 11.

tatalu de familia cu ocaziunea acestei serbatori. Pre la mediulu noptei se scóla tatalu de familia, pasiesce descultiu prin casa si facundu-si man'a pumnu amenintia duchurile necurate. Dupa acestea-si spala manile cu apa curata de isvoru, ia cate-va grauntie de bobu negru in gura si apoi le arunca prin casa pasindu in apoi si dice de noue ori fara a privi in giuru: „acést'a o dau voua si cu bobii acestia me rescumperu pre mene si pre ai mei“ La acestea se furisieza duchurile fora a fi vediute si aduna bobii. In urma ér' se spala pre mani si lovindu unu vasu dogitu de metalu striga: „afora duhurile casei“ (manes exite paterni! Repetindu strigarea acést'a de noue-ori sacrele suntu indeplinite, duchurile se departa. Ovidiu adauge cà in vechime serbatórea acést'a erá cu multu mai santa si solemnna si incungiuráu ori-ce casatoria in acestea dile nefaste¹⁾. (Vá urmá) **O. Bonfiniu.**

Tractarea unei bucáti de lectura.

Fratele marininosu si generosu²⁾.

(Continuare din Nr. 15).

III. Tractarea sintactica.

(Atributul pote fi si: unu adjectivu, unu numeralu si unu pronume posesivu; se intielege, cà mai inainte s'an tractatu alte specie de atribute).

Cetesce propusetiunea prima I.! Care e subiectulu? Care e predibatulu? Ce feliu de parti mai au unele propusetiuni afara de subiectu si predicatu? (atributu). Care parte a propusetiunei se numesce atributu? (partea, carea hotaresce mai de aprópe unu sustantivu si raspunde la intrebarile: care, ce, cefeliu? Cátu, câtí? etc).

Cuin erá negociatoriuu? (avutu). Ce cuventu e: avutu? (adjectivu). Bagati de séma, se vedemu ce parte a propusetiunei este adjectivulu: avutu! Care negociatoriu avea doi fii? (celu avutu). Ce hotaresce mai de aprópe aici, adjectivulu: avutu? (pre unu sustantivu). Ce parte

¹⁾ Nox ubi iam media est, somnumque silentia praebent,
Et canis et variae conticuistis aves.

Ille memor ritus veteris, timidusque Deorum
Surgit, habent gemini vincula nulla pedes.

Signaque dat digitis medio cum pollice iunctis,
Occurrat tacito ne levis umbra sibi.

Cumque manus puras fontana perluit unda,
Vertitur et nigras accipit ore fabas.

Aversusque iacit, sed dum iacit, haec ego mitto,
His, inquit, redimo meque meosque, fabis.

Haec novies dicit nec respicit, umbra putatur
Colligere et nullo terga vidente sequi.

Rursus aquam tanqit, Temesaeaque concrepat aera,
Et rogat, ut tectis exeat umbra suis.

Cum dixit novies, Manes exite paterni,
Respicit et pure sacra peracta putat.

Nec viduae taedis eadem nec virginis apta
Tempora, quae nupsit non diuturna fuit.

²⁾ Pag. 40 si 41 din »a don'a carte de lectura si invetiatura etc. de J. Popescu«.

a propusetiunei este asia dara acestu adjectivu, fiindu-cà hotaresce mai de aprópe pre unu sustantivu? (atributu). Atributul mai pote fi si unu adjectivu. Di si tu I.! P.! G.! Câti fii avea negociatoriuu? (doi fii). Ce cuventu e: doi? (numeralu). Si ce cuventu hotaresce mai de aproape acestu numeralu? (sustantivu: fii). Ce parte a propusetiunei este asia dara si acestu numeralu, fiindu-cà hotaresce mai de aprópe pre unu sustantivu? (atributu)! Atributul pote fi si unu numeratu. Di si tu acést'a V.. I.! M.! Cetesce mai departe A.! Prin ce a fostu dusu in retacire Joanu? (prin sfaturi rele). Ce cuventu e: rele? Acui insusire o arata: rele? (a subst. sfaturi). Ce este dara: rele, cà parte a propusetiunei fiindu-cà hotaresce pre unu sustantivu? (atributu). Ce cuvinte suntu acestea? Câtá neodihna i facú elu? (multa neodihna). Si ce feliu de superare? (mare). Ce cuventu e: multa? (numeralu). Si ce cuventu hotaresce? (unu sustantivu). Ce este dara cà parte a propusetiunei? (atributu). Ce cuventu e: mare? (adjectivu). Ce hotaresce elu mai de aproape? (pre unu sustantivu). Ce e dara cà parte a propusetiunei? (atributu). Cui a facutu Joanu superare? (betranului seu tata). Ce cuventu e: tata? (subst.) Ce cuventu e: betranu? (adj.) Pentruce? Ce cuventu e: seu? (pronume posesivu). Pre care cuventu 'lu hotaresce mai de aproape adj. betranu? (pre substant. tata). Dar' pronumele posesivu seu? (totu pre subst. tata). Fiindu-cà atátu adj. câtá si pronumele acést'a posesivu hotarescu pre unu subst. ce voru fi cà parte a propusetiunei? (tribute). Atributul mai pote fi si unu pronume posesivu. Di si tu acést'a P.! B.! C.! Ce anu invetiatu noi astadi, cà pote fi atributu? (unu adjectivu, unu numeralu si unu pronume posesivu). Se repetéza acést'a prin mai multi scolari.

Asemenea se procede si cu privire la exemplele de acést'a categoria, cari mai urméza, scriinduse pre tabla, dar' asia cà adjectivule cà atribute se fia unele sub altele numeralele asemenea si totu asia si pronumele posesive si adeca:

negociatoriu avutu;	doi fii;	alu seu tata.
sfaturi rele;	multa neodihna;	a sa avere.
superare mare;	tóta averea;	a sa portare.
tatatui betranu;	tote locurile;	a sale retaciri.
omu risipitoriu;	tota averea;	alu seu tata.
frati buní;		alu seu frate.
		alu nostru parinte.
		a sa portare
		acést'a portare.
		alu seu frate.

Asia dara atributul mai pote fi: unu adjectivu, unu numeralu si unu pronume posesivu. Repetati acést'a.

IV. Tractarea ortografica.

(Se tractéza: folosirea accentului greu).

Cetesce propusetiunea antâ'a si a dou'a din acést'a bucata de lectura!

Ce semnu este pusu pre: à, din cuventulu: strică? (accentu). Ce felu de accentu? (greu). Ce felu de acente mai suntu afara de celu greu? (ascutu si duplu). Cum vei scrie verbulu acest'a in a treia persóna sing. din presente? (strica). Si cum 'lu vomu ceti, deca vá fi scrisu astu-feliu: Strică? (Acestea trei forme se scriu pre tabla si se facu scolarii atenti la silab'a, pre carea cade tonulu). Ce felu de accentu se afla si pre ù din verbulu facù? (se facu éra atenti la silab'a pre carea cade tonulu la cea din urma, acestu cuventu se scrie éra pre tabla). Ce am scrisu eu acum? (s'a scrisu pre tabla si cuventulu: facu si iau facutu atenti la silab'a, pre carea cade tonulu). Cetesce mai departe F.! Ce accentu se afla pre cuvintele: deseridítá si testá? Pre care silaba cade tonulu? (pre cea din urma). Cum vomu ceti acum acestu cuventu? (se scrie: deseridítá). Pre care silaba cade tonulu? (pre cea din urma). Dar' in cuventulu: desmosteni, ce accentu e pre í celu din urma? (ér' accentu greu). Verbulu acest'a a desmosteni, se mai scrie si cu accentu ascutitu pre í celu din urma, cându elu sta in infinitivu. (Apoi se continua cu alegerea verbelor, pre cari se afla accentu greu; acestea, precum am mai disu, se scriu pre tabla, cam in modulu urmatoriu: strica, strică, strică; facu, facù; desmosteni, a desmosteni; deseridítá, a deseridítá, sciú, sciù, elu pribegi, a pribegi; testá, testá; vediu, vediù; elu audi, a audi; merita, meritá, meritá; elu vorbí a vorbí.

Fiti acum atenti! Ce cuvinte suntu acestea scrise pre tabla? (verde). In ce tempu? (strica, merita, facu, sciú si vediu acestea stau in a trei'a pres. sing. a tempului presente: strică, deseridítá, testá, meritá, acéstea stau in a treia per. sing. a tempului . . . ér' a desmosteni, a pribegi, a audi, a vorbí, acestea stau in infinitivu in fine se facu atenti scolarii la form'a in care se scriu verbele in a tria sing. a trecutului simplu, deca se sfarsiesce in: à, ù seau i). Asia dara accentulu greu se pune pre vocal'a cea din urma a trecutului simplu — person'a a treia din singularu cându verbulu in acést'a persóna se sfarsiesce in: à, ù si i. Dî si tu acést'a I.! P.! T.! etc. (Firesce mai suntu casuri, unde se mai pune accentulu greu, dar' deca s'a esplicatu de asta data si numai acestu casu, ajunge).

V. Tractarea stilistica.

(Cá ocupatiune stilistica se pote tractá acést'a istoriára in forma de epistola, in modulu urmatoriu:) Fiti atenti! Ce am disu, cá este epistol'a? Ce scriemu mai antáiu, cându avemu se scriemu o epistola? (datulu — adeca: satulu respective orasiulu, díu'a, lun'a si anulu). Unde se scriu aceste? (de-asupra de-a drépta). Ce scriemu dupa acea? (alocutiunea). Unde se scrie acést'a? Ce semnu se pune dupa alocutiune? (alu exclamarei). Apoi ce urméza? (introducerea epistolei). Dupa introducere? (cuprinsulu). Apoi urméza, ce? (incheierea). Si in fine? (subscrierea).

Scrieti unui amicu cu datulu de astadi o epistola (8 Martie 1888)! In introducere se se pomenésca, cá in

urm'a promisiunei, ce ati facut'o amiculu vostru, ii scrieti acést'a epistola, cá se scie si elu, ce ati invetiatu astadi la scóla. Si anume se scrieti cu cuvintele vostre istoriár'a: fratele marinimosu si generosu! (Epistol'a ar' avea cam form'a urmatoría, carea inse nu li-se scrie scolariu, ci se lasa numai sub impresiunea temei, amintite ma susu:

Orlatu in 8 Martie 1888.

Jubite amice!

Ti-am promis la despartire, cá 'ti voi scrie si tie tem'a stilistica, care am lucrat'o astadi. Ea este urmatoría: Fratele marinimosu si generosu. Érá unu negociatoriu avutu, care avea doi copii, cu numele Georgiu si Ioanu. . .

Cu acestea, dorinduti totu binele, remainu

Alu teu

bunu amicu:
Georgiu Popu.

In alta óra se face corectiunea temei stilistice.

R. Simu.

Revist'a instructiunei.

Esc. S'a Ministrulu de cultu si instructiune a emisu doue ordinatiuni igienice, cari mediatu ne intereseza si pre noi. Cea de antáiu proprie nu-i ordinatiune, ci circulariu contra superioritatile diecesane, ce tracteza daten'a si astadi sustatoria in scolele confesionali mai alesu protestante, de a petrece mortii cu copii dela scóle. Precum tote datenele poporali, dice Ministrulu, asia si acést'a si-a avutu bas'a sa morala, precându astadi bas'a morala a devenitu mai multu speculativa. Acést'a datena din punctu de vedere igienicu este stricatiósa, cá-ci propaga epidemiile si espune pre copii de multe ori reu imbracati tuturoru pericloru, ce le aduce tempulu reu. Ministrulu roga auctoritatile bescicesci, cá acést'a datena, încátu e posibilu, se o restringa er' pre tempu slabu si cu ocasiunea epidemielu se o delature cu totulu.

A dou'a ordinatiune (Nr. 14,277 a. c.) e directu igienica, dar' vorbesce numai contra scóla poporala. Ministrulu constateza, cá in tote partile patriei, mai tote scólele acelei'a in diferitele parti ale anulu se inchidu de contra jurisdictiuni pentru morburi epidemice. Tinerimea e nesantosa, zapatacita, si cumplitu se nimicesce. Asemenea mortalitateri dela noi nicairi nu se pote affá in Europ'a. Ministrulu afla causele principali ale reulu in aerulu coruptu alu locuintieloru omenesci si in ap'a infectata ce se bea. Si in scóle se afla aeru puturosú din lips'a aerisarei. Poporulu nu apara fontánile de inficiari multifarie. Pentru ace'a Ministrulu si -esprime vointi'a s'a intr'acolo, cá in linia prima suntu de a se luminá invetiatorii despre tote acestea, cá unii, cari apoi instrueza poporulu cu privire la ponderositatea extraordinaria a aerulu si ape curate. Dupa parerea nostra nu strica a face atente si scólele medie la folosulu aerisarei.

(„Országos közéletanodai Tanáregyesületi közlöny“).

(La gimnasiulu din Blasiu), s'a inceputu esamenulu scripturisticu de maturitate in 18 si a duratu pâna in 24 Maiu st. n. Verbalulu se va tiené in 28, 29 si 30 Juniu st. n. sub presidiulu profesorului de universitate Dr. *Abt.* In 23—26 Aprilu st. n. fû visitatu gimnasiulu prin delegatulu ministerialu prof. *Dr. Finály*, carele si- esprimâ indutulirea sa protocolarminte, atâtu cu privire la ajustare, câtu si la propuneru.

(La gimnasiulu din Naseudu), s'a inceputu esamenulu scripturisticu de maturitate in 14 si a duratu pâna in 19 Maiu a. c. st. n. Verbalulu se va tiené in 1 si 2 Juniu a. c. st. n. sub presidiulu profesorului de universitate Dr. *Abt.* In 17 si 18 Maiu a. c. st. n. s'a visitatu gimnasiulu prin delegatulu ministerialu prof. *Dr. Finály*.

Ordinazioni ministeriali pentru scólele medie.

Ordinazioni din anulu 1885.

1. Nrulu 3964. La inscrieri totu deauna e de a se pretinde carte de botezu autentica.

2. Nrulu 725. In terminu de 8 dile computandu dela ultim'a dí a tîmpului de inscriere, imatriculéza directorulu, apoi in intervalu de doue septemâni directorulu supremu, de aici incolo ministrulu suscepe scolarii, cari sosescu mai târdiu.

3. Nrulu 10,155. 1. Tax'a de suscepere cea vechia incetéza, dar' in venitoriu totu scolariulu fora esceptiune dà 2 fl. cá taxa de suscepere, si acést'a numai decâtu se tramite la oficiulu de dare. 2. De aici incolo pausialele se voru manipulá sub doue titule: a) pausialu de cancelaria si de casa, b) pausialu de recuisite scolastice; de aici se voru tiené pausialele instructiunei teoretice si practice.

4. Nrulu 19, 074. Studentii, cari nu voru face esamenu din unu obiectu seau mai multe, n'au se fia clasificati neci din celealalte obiecte de invetiamentu, seau déca ar' fi fostu dejá clasificati din acelea, li-se nimicesce intrega clasificatiunea.

5. Nrulu 3040. Textulu magiaru si traducerea latina a testimonielloru de maturitate, precum si a testimonielloru despre esamenele corectorie, repetitorie si supletorie.

6. Nrulu 3887. Regulamentu in obiectulu censurarei, aprobarei si usuarei obiectelloru de invetiamentu si ale auxiliarelloru,

7. Nrulu 19,074. Déca quietanti'a despre stipendiulu cutarui studentu nu se pote provedé cu clausul'a de autenticare, denegarea este a se amentí in rubric'a observatiuniloru din conspectulu, ce trebuie susternutu din cându in cându, precum si ace'a, cá studentulu stipendiatu, din care obiectu a obtienutu calculu nesuficientu; in observatiuni este de a se pune si portarea morala.

8. Nrulu 43,764. La susceperea acelloru studenti, cari nu suntu indusi in neci una matricula, casulu nascerei e de a se imatriculá ulterioru prin jurisdictiunea politica.

9. Nrulu 623. La supratimbrari e de a se folosi vapséla de aniliu (se pote capatá la Döstch Károly in Budapest'a, pretiulu unui chilo 1 fl. 60 cr.).

10. Nrulu 24,086. In obiectulu edarei testimonielloru.

11. Nrulu 37,724. Procedur'a in edarea duplicatelloru.

12. Nrulu 10,155. In obiectulu taxei de suscepere.

13. Nrulu 23,400. In obiectulu taxelloru de esaminare.

14. Nrulu 44,870. Regulamentu in caus'a eliberarei dela gimnastica, desemnulu geometricu si caligrafia.

15. Nrulu 49,225. In caus'a eliberarei studentiloru israeliti dela caligrafia si desemnu in dñu'a Sambetei.

16. Nrulu 8155. Regule domestice la inspectiunea studentiloru in beserica.

17. Nrulu 3034. In obiectulu spriginírei industriei.

18. Nrulu 1773. Inspectorii de scola au se capete datele statistice necesarie.

Ordinazioni din anulu 1886.

1. Nrulu 24,518. In obiectulu nostrificarei diplomelloru de doctoratu cascigate la universitati straine din scientiele juridice.

2. Nrulu 12,500. Cum trebuie ajustate suplicelle studentiloru israeliti in obiectulu eliberarei dela caligrafia si desemnu in dñu'a Sambetei.

3. Nrulu 18,745. Indreptariu in obiectulu datelloru statistice, cari suntu a se susterne ministrului de instructiune.

4. Nrulu 19,410. La edificari suntu de a se incunjurá strictu erogatiunile prea mari.

5. Nrulu 21,249. Índicele suscrisu de parenti cu anotatiuni necuvenintiose e de a se nimici.

6. Aug. 24. Regulamentu pentru susceperea studentiloru.

7. Nrulu 32,882. Conspectele stipendiatiloru suntu de a se susterne de aci incolo la inceputu si finea anului.

8. Nrulu 40,263. In suplic'a catechetiloru si profesoriloru de gimnastica pentru suplementu seau inaltiarea lefei e de a se pune numerulu orelloru dupa clase.

9. Nrulu 29,764. 1. Si privatistii solvescu 2 fl. cá taxa de suscepere. 2. Cându cineva schimba gimnasiulu preste anu si areta, cá a solvitu tax'a de suscepere la altu gimnasiu reg. seau de statu, e scutitu de taxa. 3. Despre taxele de suscepere incurse la inceputulu anului se face ratiucinare numai decâtu er' despre celea incurse preste anu, la finea anului.

10. Nrulu 25,030. In obiectulu mobilelloru scólei.

11. Nrulu 38,102. In obiectulu cunoscerei legiloru si dispusetiuniloru.

Diuarul economului:

Junii,

are 30 zile.

Ciresierii.

Calindariulu Iulianu		Calind. Gregor.
Mercuri	1 M. Iustin	13 Antonie
Joi	2 (+) Inalt. Dni	14 Vasilie
Vineri	3 M. Lucian	15 Lit
Sambata	4 P. Mitrofan	16 Beno

Domin. a 7-a, a SS. Parinti, ev. Joann c. 17, gl. 6, v. 10.

Dumineca	5 M. Dorot. ep.	17 Adolf
Luni	6 C. Visarion	18 Gervasie.
Marti	7 M. Teodot	19 Juliana
Mercuri	8 M. Teodor Str.	20 Laura
Joi	9 P. Ciril	21 Aloisiu
Vineri	10 M. Timoteiu	22 Paulin
Sambata	11 A. Vart., Varn.	23 Etehrud

Domineca Rosaliiloru.

Domineca	12 (+) Pog. Spiritului S.	24 B. Joann
Luni	13 (+) M. Achilina	25 Prosper
Marti	14 (+) Pr. Eliseiu	26 Eremia
Mercuri	15 Pr. Amos	27 Ladislau
Joi	16 S. Tihon	28 Leon
Vineri	17 M. Manoil	29 (+) Petr. si Pav.
Sambata	18 M. Leontie	30 Paulu Ged.

Domin. 1-a d. Ros. a totur. SS. ev. Mat. c. 10, gl. 7, v. 1.

Dumineca	19 A. Jud'a fr. D.	1 Juliu Teod.
Luni	20 M. Metodie	2 Mari'a
Marti	21 M. Julianu	3 Corneli'a
Mercuri	22 M. Eusebie	4 Udahic
Joi	23 M. Agripina	5 Dumitiu
Vineri	24 (+) Nast. S. J. Bot.	6 Pr. Isaf'a
Sambata	25 M. Fevronia	7 Vilibald

Domin. a 2-a dupa Rosalii, ev. Mateiu c. 4, gl. 1, v. 2.

Domineca	26 C. Davidu	8 Chilian
Luni	27 P. Samsonu	9 Natali'a
Marti	28 Chir. si Joann	10 Amali'a
Mercuri	29 (+) Petru si Paulu	11 Piu
Joi	30 + SS. Apostoli	12 Euric

Lucrarile in acest'a luna.

Se semena salata, ridichi de ierna, fasole si mazere pentru intrebuintare mai tardia. Plivirea, saparea si udarea e la ordinea zilei. Se continua resadirea curechiului, caralabeloru si cartifolului de ierna.

Adunam simburi de ciresie si-i semenam numai de catu. Sapam si plivim scola de pomi. Taiam crescaturile noue dela radecinele pomiloru. Tundem gardurile vii. Incepem a ocula din greu. Desfacem legaturile dela altoii prinsi mai de multu si-i aparamu contra venturiloru, ca se nu-i rumpa. Curatim pomii de mladitiele spurie.

Se semena in ogora mazerichia. Gramada de gunoiu se tracteaza cu zama de gunoiu si se pune pre ea unu stratu de pamentu, pentru-ca se nu evaporeze. Se taia spicele de secara de prin graulu curatu. Incepem la seceratulul rapitiei. Se cosesc riturile, candu erb'a e mai in florita.

Roitul inea dureza in continuu, pentru acea n'ar' fi superflua vighierea, deca acea s'ar' incepe la 7 ore demaneti'a si ar' tiené pana ser'a la 6.

In lun'a acest'a vitele de multe ori capata laxare si scurgere de sange, medicin'a preventiva contra acestui morbu

e: hartia fiarta in lapte dulce; er' candu e caldura mare capata dorere de unghii si de gura, unghiile trebuie unse cu petroleu seau legate cu una carpa, in carea se pune sgra dela hornu zdrobita in otietu. Preste totu inse scaldarea desa a viteloru e prin ce se incungiura multe bole. Oile trebuie ferite de acelea locuri, unde potu capata calbeza. Trebuie avutu mare grigia de porci, pentru-ca mai alesu in lun'a acest'a capata branca, guturaiu. Inflatu'a trebuie taiata seau pisicata cu clescele, ca se curga sange din ea, er' poreului i-se da zama de bostanu, in care se amesteca pucina pulvere de pusica. Puii de curca, de gaina si de ratia scosi in acest'a luna nu mai trebuie lasati de prasila. Se incepe copanirea. Se smulgu gascele si li-se ungu urechile (contra paraziteloru) cu oleiu de inu.

Economele se se nisuésca a aduna untu pentru ierna in lun'a acest'a, deorece acum se pote capeta multu si bunu.

Untulu pentru ierna se pote gati in doue moduri, dar' numai cu competu. Cine voiesce a ave untru prospetu preste tota iern'a, acel'a nu-lu topesce, ci prospetu, precum l'a scosu din vasulu de pregatire, lu-cladesce bucati in vasulu de pastrare, si presereza totu sirulu cu sare cernuta seau arsa, mai versa apoi in vasu apa asia sarata, in carea nu se cufunda oulu prospetu. Si pentru-ca ap'a sarata se strabata bine untulu, acest'a ici coala se ganresce pana in fundu, si apoi iern'a, candu voiesce a-lu intebuinti'a, ia din elu catu are lipsa si pentu-ca se nu fia prea saratu, lu-latiesce si lu-pune in apa rece, si inca e mai bine, deca-lu frementa cu lapte dulce, ce-i trage sarea si untulu nu-si pierde gustulu si colorea. Economele, cari nu sciu acest'a s'au indatenatu a topi untulu, ce apoi se rancediesce si capata unu gustu de totu reu, care inse in casulu acest'a s'ar' pote delaturá asia, ca económ'a infierbenta apa in unu cazanu de arama mare si acatiandu vasulu cu untu de ceva, astu-feliu lu-lasa in cazanu, incatu se nu se atinga neci de fundulu, neci de laturile acestui'a, atunci untulu se va topi cu incetulu si curatindu-se frumosu de sgr'a sa, nu va capata neci mirosu, neci gustu reu.

Mai departe economele bune in lun'a acest'a trebuie se adune chiminu (secarea), se gatesca otietu de visine, smeura si de fragi, se usuce pentru ierna visine, ciresie, strugerei etc.

Ce se facemu cu pomii stricati de frigulu iernei trecute?

Iern'a trecuta abea-si afla parecii'a sa si inca numai in tempurile vechi. Economii, desi le trebuieá multu de focu si multu nutretiu, totusi diceau, ca ast'a-i chiar' ierna si inca ierna buna, una astu-feliu de ierna cu invelisiulu seau celu avutu scutesce holdele si dá sperantia la una recolta buna, — si aievea holdele au iernatu bine si se pote dice, ca mai tota vegetatiuea, ce a fostu acoperita de neu'a cea grosa au iernatu mai bine, ca de alte ori, intre pomi inse daun'a e mare, frigulu celu mare a causatu degerarea multor'a, mai alesu persecii, prunii nucii au suferitu tare, ma se dau esemple si printre meri, peri, apoi chiar' si printre arborii si tufele ornamentali*). Multe specie de

*) In gradin'a botanica din Blasiu au degeratu multe specie: de platani castani, acatiari (Cytisus Labunum), frasinu (Fraxinus ornus) de Itali'a, Paulownia imperialis etc. si tufe precum: Brousonetia papyrifera;

pomi si individi cu natura mai tare au potutu invinge mai bine efectulu celu daunatosu alu gerului, dar' nu intr'atât'a, încâtu se nu-lu fi neci simtitu, si astu-feliu au capatatu si acesti'a rane mai mici, cari de aci incolo potu se devina stricatiose. Ce se facemu dar' cu pomii, ce au suferitu de frigu? Dela circulatiunea sucului se pote acceptá, cá in partile mai pucinu atacate se se delature ranele si se se formeze tieseturi noue, pentru acea e consultu, cá se nu grabimu cu delaturarea ramiloru atacati, pana cându ins'asi natur'a nu va asemná, ce e de facutu cu aceia. Facemu inse atentí pre cei mai pucinu versati in fisiologi'a pomiloru, cá se nu puna gunoiu in giurulu pomiloru atacati, de orace nutrementulu prea abundantu li-ar' stricá si mai tare, cá unor'a, ai caroru organe suntu morbose si asia nu-si potu implení activitatea in modulu recerutu. Atari pomi morbosi trebue curati, si tempulu curarei mai acomodatu e chiar' in lun'a acést'a, inainte de vegetarea a doua, ce se incepe in Iuliu. Acést'a curare fora indoiala, cá se pote face in lini'a prima prin retezarea seau ciontarea ramiloru morbosi, cari nu pucinu nutrementu tragu la sine, si asia suntu numai in detrimentulu coronei. Ramii trebue ciontati câtu de tare, pentru-cá deca vomu lasá numai partea cea sanitosá, atunci coron'a inaintéza evidentu in crescere si in curundu va suplení cea ce sa delaturatu. Suntu pomi, cari numai ici colea pre vervulu ramiloru au câte-va frundie acesti'a inca trebue retezati, chiar' deunde se ramuresce coron'a si nu le lasamu neci baramu ramurei conductoru de sucu, de cari altcum nu este lipsa numai acolo, unde suculu circuleza din abundantia. Dupa ce s'a facutu ciontarea ramiloru morbosi si pomulu incepe a dá rami noii, se pote gunoi, adeca i-se pote dá nutrementu, numai câtu gradatu, intogmai cá si omului reconvalescentu.

Retezarea si curatirea pomiloru se pote face nu numai cându suculu nu e in circulatiune, adeca iern'a si pre la inceputulu primaverii, ci chiar' si ver'a si inca acum'a cu mai multu avantajiu, deorace acum loculu retezarei seau alu taiarei se cicatrizeza, se vindeca mai usioru, apoi ramii vatamati seau chiar' usucati se potu cunosce mai bine.

Straplantarea din nou a pomiloru, cari nu s'au prinsu seau si deca s'au prinsu incepu a se vestefi, se face pre tempulu acest'a cu succesu asia, cá pomulu dupa ce i-am ciontatu radecinele si coron'a, i-se sapa alta gaura, in carea se pune pamentu bunu, humosu, apoi se nomolesce si pre de asupra punemu gunoiu putredu seau frundisii, pentru cá se nu se usuce pamentulu. Cu acést'a procedura potemu mântui multi pomi, ce altcum s'ar' fi usucatu.

Profetirea tempului. Din esperintiele facute s'au potutu stabili urmatóriele reguli: a) Deca punctulu de roua sta sub 0° deasupra solului cu vegetale si la ceriulu curatu, atunci noptea va fi ghetiu. b) Acelu punctu de roua, care sub temperatur'a ordinaria a dilei, jace mai aduncu cam cu 5°, areta apropierea unui curentu de aeru rece, usucatu. c) Punctulu de roua inaltu inse areta chiar'

contrariulu, adeca curentu de aeru caldu si umedu, cu ploia seau néua. d) Deca la venturile sudice, sudu-vestice, vestice si nordu-vestice punctulu de roua se apropia de temperatur'a media cam cu 2° si barometrulu areta, cá acele venturi cu probalitate voru tiené, atunci se potu accepta precipitatiuni. e) Deca la venturile nordice, nordu-ostice seau sudu-ostice punctulu de roua se inaltia tare si barometrulu asemenea, inca nu potemu acceptá precipitatiune, din contra, deca barometrulu scade si pre ceriulu pana aici venetu acum se areta nuori intunecosi, atunci se intempla condensatiune, adeca se conturba tempulu secetosu. f) Punctulu de roua, ce sta forte diosu la una temperatura media, la venturi sudice areta tempu usucatu si rece, ci la barometru scadintu si la venturi sudu-vestice seau vestu-sudu-vestice areta ploia, de multe ori rece. g) Deca intre relatiunile amentite barometrulu se inaltia, ventulu si-schimba cursulu si tempulu va fi rece si usucatu. h) Deca intr'o di calda punctulu de roua ajunge seau chiar' intrece temperatur'a media, atunci din caus'a multiloru vapori de apa condensati, potemu acceptá tempestate. i) Deca punctulu de roua e aproape de 20°, atunci avemu se ne tememu de grindina.

Influinti'a paduriloru asupra climei. Academia silvana din Nancy dupa observatiunile punctuose, ce le a facutu cu privire la influinti'a paduriloru asupra climei, a constatat urmatóriele: 1) In tienuturile padurose de 10 ori a ploatu mai multu, decâtu in celea fora paduri, si in respectulu acest'a padurile de bradu au avutu efectulu de doua ori asia mare cá celea cu frundia lata. 2) In padurile cu frundi'a lata, frundiele cadute prindu 10% din ploia si numai 90% ajungu in pamentu, precându la padurile de bradu acést'a proportiune se scimba la 50%, asiadara in padurile cu frundi'a lata, pamentulu numai chiar' atât'a ploia capata, cá si in tinuturile fora de paduri, dar' fienducá evaporarea din solulu ataroru paduri face numai 1/3 din acea, ce volatizeza in tienuturile fora paduri, pentru acea solulu ataroru paduri totusi remâne cu multu mai umedu, si de aci provine, cá isvorele de comunu in atari locuri se nascu. 3) Deca solulu paduriloru e acoperitu cu muschi seau cu frundisii cadutu, atunci evaporarea face numai 1/6 parte, si din acestea in genere numai forte cu incetulu se intempla evaporarea, de aci provine, cá padurile de pre siesu asia de multu stempera aerulu tinuturiloru din giuru, impedingandu-i desecarea.

Deci padurile in genere imblandiescu escentritatile climei: sterpirea paduriloru totu-dea-un'a si in totu loculu grabesce neproductivitatea (dupa Centralblatt f. Agric. Chemie).

Posta redactiunii.

D-lui I. P. in C. Pentru determinarea oualoru de pasere potemu recomandá opulu intitulatu: »Die Vögel von Mittel-Europa und ihre Eier, mit 441 Abbildungen auf 24 colorirten Kupfertafeln« scriu de Förchtgott Graessner. Ouale suntu colorite de asia, încâtu si ornitologulu incepatoriu inca pote face dupa ele determinarile necesaria.

Rogamu pre stimatii abonanti, cari inca nu si-au achitatu abonamentulu se bine-voiesca a ne tramite pretiulu.

Calycanthus floridus, Tamariscus gallica etc.